

לקוטי תורה • בשלח • מאמר 1

ראו כי ה' נתן לכם השבת וגו'

ראו, כי ה' נתן לכם את השבת

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/beshalach/1](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/beshalach/1)

1 ראו כי ה' נתן לכם השבת וגו'. במדרש תלים (סי' צ"ב) מהו ראו א"ר יצחק כל עיסקא דשבתא כפול. עומר כפול. שני העומר לאחד.

"ראו, כי ה' נתן לכם את השבת וגו'". במדרש תהילים (סעיף 92): מה פירוש "ראו"? אמר רבי יצחק: כל ענייני השבת כפולים. העומר כפול: "שני עומרים לכל אחד".

קרבנו כפול. וביום השבת שני כבשים כו'. אזהרותיה כפולות זכור ושמור כו'. וברכות בשלח סי"פ כ"ה ששקולה שבת כנגד כל המצות כו' ע"ש.

קורבן השבת כפול: "וביום השבת שני כבשים וגו'". הציוויים עליה כפולים: "זכור" ו"שמור" וגו'. ובמדרש רבה על בשלח, בסוף סעיף כ"ה, נאמר שהשבת שקולה כנגד כל המצוות וגו'; עיינו שם.

2 וכ"ה בירושלמי ספ"ג דנדרים. הנה יש להבין למה אומרים בשבת קדשנו במצותיך דרך בקשה לעתיד כו'

וכך נאמר גם בירושלמי, בסוף הפרק השלישי של נדרים. כעת יש להבין מדוע בשבת אנו אומרים "קדשנו במצוותיך" בלשון בקשה על העתיד וכו',

ובכל ברכות שבחול וגם בכל ברכות המצות אנו אומרים אשר קדשנו במצותיו שכבר קדשנו לעבר כו'. ואילו בכל ברכות ימי החול, וכן בכל ברכות המצוות, אנו אומרים "אשר קדשנו במצוותיו" — כלומר, שכבר קידש אותנו בעבר וכו'.

אך העניין יובן ע"פ הקדמה להבין הטעם שנקרא התורה ומצות בשם דרך ה' כמ"ש דרכיה דרכי נועם כו'.

אולם העניין יובן בהקדמה שתבאר מדוע התורה והמצוות נקראות בשם "דרך הוי", ככתוב: "דרכיה דרכי נועם" וכו'.

3 וכן ושמרו דרך הוי' כו'. דהנה כתיב כי ב"ה ה' צור עולמים ביו"ד נברא העוה"ב כידוע.

וכך גם: "וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ הוֹי" וגו'. שהרי נאמר: "כִּי בָּיָה הוֹי צוֹר עוֹלָמִים" — העולם הבא נברא באות יו"ד, כידוע.

ויש להבין איך יתכן שום ציור אות למעלה כמו ציור אות יו"ד שבו נברא כו'. שהרי אין שם גשם צורה ח"ו. אך הנה ידוע דביו"ד מאמרות נברא העולם כו'.

ויש להבין כיצד ייתכן שתהיה למעלה צורת אות כלשהי, כגון צורת האות יו"ד שבה נברא [העולם הבא] וגו', שהרי אין שם גוף או צורה, חס ושלום. אך ידוע שהעולם נברא בעשרה מאמרות, וכו'.

4 ושרשם הוא יו"ד דברות בחכמה וכתבונה ובדעת כוי כמ"ש במ"א. וגם זאת להאיר רק ע"י צמצומים רבים

שורשם הוא עשרת הדיברות: "בחכמה וכתבונה ובדעת וגוי", כפי שמבואר במקום אחר. וגם גילוי זה מאיר רק באמצעות צמצומים רבים,

כי באמת הוא ית' למעלה מעלה מן החכמה והתבונה כוי כמאמר לאו דאית לך צדק ידיעא כוי. ולא מכל אינון מדות כלל.

שכן באמת הוא ית' נעלה נעלה מן החכמה והתבונה וגוי, כמאמר: "לאו דאית לך צדק ידיעא וגוי", "ולאו מכל אינון מדות כלל".

כי אין ערך כלל לשום נאצל או נברא לגבי עצמותו ית' יותר משאין ערך הגשמי לגבי הרוחני כידוע ומבואר במ"א.

שכן אין שום יחס כלל בין שום נאצל או נברא לבין עצמותו ית', יותר מכפי שאין יחס בין הגשמי לרוחני, כידוע ומבואר במקום אחר.

וזהו כי אמרתי עולם חסד יבנה שצ"ל נבנה העולם כיו"ד מאמרות ע"י העלאת מ"ן כוי כמ"ש במ"א בד"ה לסוסתי ברכבי.

וזהו "כי אמרתי עולם חסד יבנה": יש לבנות את העולם באמצעות עשרת המאמרות, על ידי העלאת מ"ן וכו', כפי שמבואר במקום אחר, במאמר הפותח "לסוסתי ברכבי".

5 והנה כתיב כי עמך מקור חיים כוי פי' כי העוה"ב ידוע שהוא מה שהנשמות נהנין מזיו השכינה והנאה זו שנהנין אינו

והנה נאמר: "כי עמך מקור חיים וגוי". פירוש הדבר הוא שהעולם הבא, כידוע, הוא שהנשמות נהנות מזיו השכינה; והנאה זו שהן נהנות ממנה היא

אלא ע"פ השגה שמשיגים באלקות דוקא כנראה בחוש שכל מי שאינו משיג השכל אינו נהנה ומתענג כלל כוי.

רק באמצעות ההשגה שבה הן משיגות אלקות דוקא, כפי שרואים בחוש: מי שאינו משיג את הרעיון אינו נהנה ומתענג ממנו כלל וכו'.

וא"כ כבר בא העונג העליון האלקי לידי תפיסא להיות יש ודבר מה בהשגת הנשמות עד שנהנין ממש כו'.

אם כן, התענוג העליון האלקי כבר הגיע למצב שאפשר לתפוס אותו, והוא נעשה יש ו"משהו" בהשגת הנשמות, עד שהן ממש מתענגות [עליון] וכו'.

וזהו מ"ש להנחיל אוהבי יש בחי' יש ממש כמ"ש במ"א. ובאמת בחי' גילוי עונג העליון הזה שירד כ"כ להיות יש ודבר כו' א"א כ"א ע"י צמצום גדול מאד מעצמות עונג העליון וכידוע.

וזהו שנאמר: "להנחיל אוהבי יש" — בחינה של יש ממש, כפי שמוסבר במקום אחר. ובאמת, גילוי התענוג העליון הזה, שירד עד שנעשה יש ודבר וכו', אינו אפשרי אלא באמצעות צמצום גדול מאוד מעצמות התענוג העליון, כידוע.

וזהו כי עמך מקור חיים פי' מקור כל התענוגים ומקור כל החיים שנהנין הנשמות עמך בעצמותך וזהו [פירוש] "כי עמך מקור חיים": מקור כל התענוגים ומקור כל החיים שהנשמות נהנות מהם הוא "עמך", בעצמותך.

(ועי' בזח"ג פי' צו דף ל"ד סע"א ובפי' אמור ק"א א', ובספר מג"ע פי' כי מקור חיים כחשבון אור א"ס) ואין לגילוי העונג הנמשך לנשמות ערך כלל עמך כי ע"י צמצום גדול ירד כנ"ל.

(ועיינו בזה, חלק ג, פרשת צו, דף לד, סוף עמוד א, ובפרשת אמור, דף קא עמוד א; ובספר מגלה עמוקות, שמפרש כי "מקור חיים" הוא בגימטריה אור אין סוף). ולגילוי התענוג הנמשך אל הנשמות אין שום ערך לעומת "עמך", שכן הוא ירד באמצעות צמצום גדול, כפי שנתבאר לעיל.

וזהו ענין ביו"ד נברא העוה"ב פי' ע"י צמצום גדול דאות יו"ד עד"מ כתיבת היו"ד כנקודה קטנה כנ"ל. וזהו ענין "ביו"ד נברא העולם הבא": כלומר, באמצעות הצמצום הגדול של האות יו"ד, שכדוגמה לכך, כותבים את היו"ד כנקודה קטנה, כפי שנתבאר לעיל.

כמ"כ אופן המשכת העונג מן ההעלם לגילוי הנ"ל הוא מקור כל העולם הבא שנהנין הנשמות בו כך גם אופן המשכת התענוג מן ההעלם אל הגילוי, כפי שנתבאר לעיל, הוא מקור העולם הבא כולו, שבו הנשמות מתענגות;

והיינו מפני שהוא כולל כל פרטי פרטיות התענוגים שמתענגים הנשמות על ה' בג"ע וזהו ביו"ד נברא כו'.

וזאת משום שהוא כולל את כל הפרטים הדקים ביותר של התענוגים שבהם הנשמות מתענגות על ה' בגן עדן. וזהו [פירוש] "ביו"ד נברא וכו'".

7 ובמ"א נתבאר כי הנה כל המשכה הוא ע"י שם הוי' היינו יו"ד צמצום הי' התפשטות וא"י המשכה כו' ובמקום אחר מוסבר שכל המשכה נעשית באמצעות שם הוי': כלומר, היו"ד היא צמצום, הה"א היא התפשטות והווי"ו היא המשכה, וכן הלאה.

היו"ד הוא צמצום שכדי להיות המשכה מאור אין סוף ב"ה שהוא בחי' מקור חיים כנ"ל צ"ל ע"י צמצום תחלה כדי שיוכלו לקבל וכמ"ש בת"א ס"פ לך לך בד"ה שרי אשתך כו'.

היו"ד היא צמצום: כדי שתהיה המשכה מאור אין סוף, ברוך הוא, שהוא בחינת "מקור חיים" שנזכרה לעיל, עליה לעבור תחילה דרך צמצום, כדי שיוכלו לקבל [אותה], כפי שמוסבר בתורה אור, בסוף פרשת לך לך, במאמר המתחיל "שרי אשתך" וכו'.

8 ואין זה הצמצום העלם והסתר גמור אלא ע"ד לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה כו'. וצמצום זה אינו העלם והסתר גמור, אלא הוא בדוגמת "לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה" וכו'.

וכמו בתשב"כ נרמז בקצרה כל מה שבא בתשב"כ באורך שלכן נקי' תשב"כ מוסר אביך ותשב"כ נקי' תורת אמך כמו טפת האב נכלל בה כל כח רמ"ח אברי הולד בדרך קצרה כו'.

וכמו שכתורה שבכתב נרמז בקיצור כל מה שמובא באריכות בתורה שבעל פה; ולכן התורה שבכתב נקראת "מוסר אביך", והתורה שבעל פה נקראת "תורת אמך": כשם שבטיפת האב כלול כל הכוח של רמ"ח איברי הוולד, בדרך קצרה וכו'.

9 ולכן נמשל בחי' זו לאות יו"ד. ומזה נמשך אח"כ הי' שהוא התפשטות וכמו ההתגלות מתשב"כ כשמתגלה בתשב"כ באורך ורוחב כו'. וכמ"ש מזה בבה"ז פי' אחרי ע"פ המאמר שם דע"ט ב' הביאו עלי כפרה יעו"ש.

לכן מדמים בחינה זו לאות יו"ד. ממנה נמשכת לאחר מכן האות ה"א, שהיא התפשטות, בדומה להתגלות התורה שבכתב כשהיא מתגלה בתורה שבעל פה באורך וברוחב וכו'. וכפי שמבואר על כך בביאורי הזהר, פרשת אחרי, על המאמר שם בדף ע"ט ע"ב: "הביאו עלי כפרה"; עיינו שם.

10 וזהו ענין ביו"ד נברא העולם הבא שבחי' עוה"ב זהו מה שכבר נמשך ונתגלה בבחי' השגה והוא בחי' הי' ומקור ושרש התהוות בחי' זו הוא ע"י היו"ד.

וזהו פירוש "ביו"ד נברא העולם הבא": בחינת העולם הבא היא מה שכבר נמשך ונתגלה בבחינת השגה, והיא בחינת ה"א; והמקור והשרש להתהוות בחינה זו הוא באמצעות היו"ד.

ועמ"ש עוד מענין ביו"ד נברא העולם הבא בד"ה שחורה אני ונאווה אש שחורה. ובהיות כי היו"ד מתחלק אח"כ לכמה פרטי פרטיות נאמר

ועיינו עוד בענין "ביו"ד נברא העולם הבא" במאמר המתחיל "שחורה אני ונאווה", בענין "אש שחורה". ומכיוון שהיו"ד מתחלקת לאחר מכן לפרטים רבים ודקים, נאמר:

כי ב"ה צור עולמים ביו"ד נוצר כל פרטי תענוגות הנשמות שבעוה"ב ובה' נוצר כל פרטי פרטיות התהוות הנבראים שלמטה כמ"ש בהבראם בה' בראם

"כי ב"ה צור עולמים": ביו"ד נוצרו כל פרטי התענוגות של הנשמות בעולם הבא, ובה"א נוצרו כל הפרטים הדקים ביותר של התהוות הנבראים שלמטה, כפי שנאמר "בהבראם" — בה"א בראם.

(עיי' מזה באג"ה בד"ה ויעש דוד שם ועמ"ש בת"א פ' לך לך בד"ה שרי אשתך כו' שרה שמה בטעם מה שלהיות הולדה לשרה הוא ע"י שלוקח מאתה כח היו"ד וניתן לה כח הה"א במקומו

(עיינו בענין זה באיגרת הקודש, במכתב המתחיל "ויעש דוד שם"; וראו גם בתורה אור, פרשת לך לך, במאמר המתחיל "שרי אשתך וגוי שרה שמה", בענין הטעם לכך שכדי ששרה תלד ניטלה ממנה כוח היו"ד ובמקומו ניתן לה כוח הה"א;

שהגם שלמעלה בהמשכה מאור א"ס באצילות הוא ע"י היו"ד דוקא שהוא בחי' צמצום כו' מ"מ למטה בהמשכה שמבחי' שרה שהוא מל' שמאירה בבי"ע הוא להפך ממש שאם היה האור מתצמצם היה חושך והעלם גמור כו'.

שכן אף שלמעלה, בהמשכה מאור אין סוף לאצילות, ההמשכה היא דווקא באמצעות היו"ד, שהיא בחינת צמצום וגוי, בכל זאת למטה, בהמשכה מבחינת שרה — שהיא מלכות המאירה בבריאה, ביצירה ובעשיה — הדבר הפוך לגמרי: אילו האור היה מצטמצם, היו נוצרים חושך והעלם גמורים וגוי.

ועמ"ש כה"ג בביאור ע"פ כי תצא גבי וגלחה את ראשה בענין השערות שלמעלה הם קדושה עצומה י"ג ת"ד ושער רישיה כעמר נקא כו'.

ועיינו בענין דומה בביאור על "כי תצא", בענין "וגלחה את ראשה", בנושא השערות: למעלה הן קדושה עצומה — י"ג תיקוני דיקנא, ו"שער ראשיה כעמר נקא" וגוי.

ובנזיר קדש יהיה גדל פרע כו'. משא"כ באשה שער באשה ערוה כו'. כי השערות הם גם כן בחי צמצום כו'.

וכן בנזיר נאמר: "קדוש יהיה, גדל פרע" וגוי. לא כך אצל אישה: "שער באשה ערוה" וגוי. שכן גם השערות הן בחינת צמצום וגוי.

ומכ"ז יובן גם כן כאן הטעם שהעולם הזה נברא בה"א דוקא ומזה יובן מ"ש לקמן שצריך להמשיך תמיד בחי הה"א שנברא בו עוה"ז כדי שלא יהיה צמצום וחושך אלא בחי התפשטות והרחבה שיהיה גילוי אלקות כו').

ומכל האמור יובן גם כאן הטעם לכך שהעולם הזה נברא דווקא בה"א. מכאן יובן גם מה שייאמר בהמשך, שיש להמשיך תמיד את בחינת הה"א שבה נברא העולם הזה, כדי שלא יהיו צמצום וחושך אלא התפשטות והרחבה, ויהיה גילוי אלוקות וגוי).

מאין ליש ולא עולם הזה השפל דוקא אלא כל העולמות דבי"ע הנק' עולמות הנפרדים בע"ג ובכלל זה גם העולמות העליונים שהן בבחי גבול השגה כו',

מאין ליש. ולא רק העולם השפל הזה, אלא כל העולמות שבבריאה, יצירה ועשיה, הנקראים עולמות נפרדים, בהיותם בעלי גבול; ובכלל זה גם העולמות העליונים, שהם בבחינת השגה מוגבלת וכו';

ואין הפרש בין יו"ד לה"א אלא שביו"ד נברא עלמא דאתכסיא שהוא העולם הבא נהנין מזיו הנ"ל ובה"א נברא עלמא דאתגליא כו'.

וההבדל היחיד בין היו"ד לה"א הוא שעם היו"ד נברא העולם הנסתר (עלמא דאתכסיא), שהוא העולם הבא, שבו נהנים מהזיו הנזכר לעיל; ועם הה"א נברא העולם הגלוי (עלמא דאתגליא) וכו'.

הן העולמות שנתהוו מאין ליש ודבר כו'. שנקרא עולם הזה להיותם עלמא דאתגליא לכן נק' עולם הזה פי' זה ע"ש בחי הגילוי עד שיכול להורות עליו באצבע כו'.

אלה הם העולמות שהתהוו מאין ליש ולדבר כו'. והם נקראים "העולם הזה" משום שהם העולם הגלוי; לכן הוא נקרא "העולם הזה" — "זה", על שם מידת הגילוי, עד שאפשר להצביע עליו באצבע וכו'.

כמ"כ נקרא בה"א נברא העולם הזה הענין הוא ע"ש בחי עלמא דאתגליא שנק' זה (ואפ"ל עוד שנק' עולם הזה דהנה כתיב גם את זה לעומת זה עשה האלקים בקהלת סי' ז' י"ד).

כך גם, כשנאמר ש"בה"א נברא העולם הזה", הכוונה היא למדרגת העולם הגלוי, הנקרא "זה". (ואפשר לומר עוד שהוא נקרא "העולם הזה" משום שכתוב: "גם את זה לעומת זה עשה האלקים", בקהלת, פרק ז', פסוק י"ד).

ובעוה"ז מעורב ב' הבחי' יחד שהרי הנפש האלקית מתלבשת בגוף ממשכא דחויא כו'. ע"כ בו מעורב יחד ב' בחי' זה הנ"ל לכן נקי העולם הזה.

ובעולם הזה שתי הבחינות מעורבות זו בזו, שהרי הנפש האלקית מלובשת בגוף, העשוי מעור הנחש וכו'. לכן שתי בחינות ה"זה" הנזכרות מעורבות בו יחד, ומשום כך הוא נקרא "העולם הזה".

ולכן ג"כ היום לעשותם דוקא ולהמשיך בחי' זה היינו מ"ש זה אלי ואנוהו משא"כ לע"ל ארז"ל שאין בהם לא זכות ולא חובה. בשבת פכ"ג דקנ"א ע"ב):

ולכן גם נאמר "היום לעשותם" דווקא, ולהמשיך את בחינת "זה", כפי שנאמר: "זה א-לי ואנוהו"; ואילו על הזמן העתיד לבוא אמרו חז"ל שאין בו "לא זכות ולא חובה", במסכת שבת, פרק כ"ג, דף קנ"א ע"ב).

11 ב והנה בחי' גילוי המשכה זו מן ההעלם בין ביו"ד שנברא בו העוה"ב להיות נהנין מזיו כו'.

ב. והנה, [באשר] לבחינה זו של גילוי המשכה מן ההעלם, בין באמצעות היו"ד, שבה נברא העולם הבא, כדי [שהנשמות] ייהנו מזיו וכו',

בין ב"ע שבה"א בראם כו' שכדי להמשיך גילוי הה"א בב"ע להיות עולם חסד יבנה וכמ"ש בהבראם באברהם הוא ע"י אתעדל"ת וכמ"ש באג"ה בד"ה ויעש דוד שם.

ובין בעולמות בריאה, יצירה ועשיה, שעליהם נאמר "בה"א בראם" וכו': שכן כדי להמשיך את גילוי הה"א בעולמות בריאה, יצירה ועשיה, כך שהעולם ייבנה בחסד, וכפי שנאמר "בהבראם" — [קרא] "באברהם", הדבר נעשה באמצעות אתערותא דלתתא, כמבואר באיגרת הקודש, באיגרת המתחילה "ויעש דוד שם".

12 והוא רק ע"י תומ"צ דוקא כמ"ש ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה לעבדה זו רמ"ח מ"ע כו'.

וזהו רק באמצעות תורה ומצוות דווקא, כמו שכתוב: "ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה" — "לעבדה" אלו רמ"ח מצוות עשה וכו'.

דהיינו שנתוסף גילוי בחי' עונג העליון בג"ע ע"י רמ"ח מ"ע דוקא. וזהו כל הנשמה תהלל י"ה פי' תהלל לשון שבח ולשון הארה כמ"ש בהלו נרו.

כלומר, דווקא באמצעות רמ"ח מצוות עשה מתווספת בגן עדן התגלות של בחינת התענוג העליון. וזהו [פירוש] "כל הנשמה תהלל י"ה": "תהלל" הוא לשון שבח וגם לשון הארה, כמו שכתוב "בהלו נרו".

היינו שהנשמה תמשיך אור וגילוי שם י"ה שיהיה גילוי והמשכת היו"ד בעוה"ב והמשכת הה"א בעוה"ז.

כלומר, הנשמה תמשיך אור וגילוי של שם י"ה, כך שתהיה התגלות והמשכה של היו"ד בעולם הבא, והמשכה של הה"א בעולם הזה.

ולכן נקראת הנשמה נר הוי' שהיא בחי' נר הממשיך שם הוי' להיות ביה הוי' צור עולמים וכמ"ש מזה בת"א פי' מקץ בדי"ה רני ושמחי בת.

ולכן הנשמה נקראת "נר הוי'", שכן היא כחינת נר הממשיך את שם הוי', כך ש"כיה הוי' צור עולמים", וכמו שמבואר על כך בתורה אור, פרשת מקץ, במאמר המתחיל "רני ושמחי בת".

13 והנה הטעם שהמשכה זו הוא ע"י מצות דוקא יובן בהיות ששרש המצות הוא בבחי' פנימית העונג העליון כמ"ש בתורה ואהיה אצלו כו'

כעת יובן הטעם לכך שהמשכה זו נעשית דווקא באמצעות המצוות: שורש המצוות הוא בבחינת פנימיות העונג העליון, ככתוב בתורה: "ואהיה אצלו וכו'",

שעשועים פי' בחי' שעשועי המלך בעצמותו כמ"ש במ"א, שהוא ענין עונג העליון העצמי הנקי מקור כל התענוגים כו'. בחינת כי עמך מקור חיים כו' הנ"ל.

"שעשועים" פירושה בחינת שעשועי המלך בעצמותו, כפי שמבואר במקום אחר. זהו העונג העליון העצמי, הנקרא מקור כל התענוגים וכו', בחינת "כי עמך מקור חיים וכו'" שהוזכרה לעיל.

אך כדי שיתגלה עונג זה מן העולם לגילוי בנשמות בגן עדן וכדומה והיינו מ"ש ושעשועי את בני אדם כו' אין זה

אך כדי שעונג זה יתגלה מן העולם אל הגילוי בנשמות שבגן עדן וכדומה, וזהו שנאמר "ושעשועי את בני אדם וכו'", אין הדבר

אלא על ידי התורה והמצות באמרו אשר קדשנו במצותיו הן בחי' שעשועים עצמיים כו' ובזאת הכוונה דברכה של המצוה נמשך ובא לידי גילוי עונג העליון,

אלא באמצעות התורה והמצוות, באמירת "אשר קדשנו במצותיו", שהן בחינת שעשועים עצמיים וכו'; ובכוונה זו שכברכה על המצוה נמשך העונג העליון ובא לידי גילוי.

וזהו העוסק בתורה לשמה לשם התורה פי' שממשיך בחי' השעשועים העצמיים שבתורה לידי גילוי בדבר הלכה וע"כ נאמר על התורה דרכיה דרכי נעם וגו'

וזהו "העוסק בתורה לשמה" — לשם התורה: הוא ממשיך את בחינת השעשועים העצמיים שבתורה לידי גילוי בדבר הלכה. לכן נאמר על התורה: "דרכיה דרכי נועם וגו",

במשלי סי' ג' י"ז, פי' נועם הוא מתיקות ונועם ה' הוא בחי' עונג העליון העצמי בחי' כי עמך מקור חיים במשלי, פרק ג', פסוק 17. "נועם" פירושו מתיקות, ו"נועם ה'" הוא בחינת העונג העליון העצמי, בחינת "כי עמך מקור חיים"

(ועיין בפרדס ערך נעם ובזח"ג פ' שלח לך דקס"א ע"ב ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' פי' נעם ה' הוא ענין כח אד' הכח הנמשך מע"ק סתימא דכל סתימין כו' ע"ש ועמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא. ועיין במא"א אות נוי"ן סעיף י"ג)

(ועיינו בפרדס, בערך "נועם"; ובזוהר חלק ג', פרשת שלח לך, דף קס"א ע"ב, על הפסוק "ועתה יגדל נא כח אדני", שם מתבאר ש"נועם ה'" הוא ענינו של "כח אדני" — הכוח הנמשך מעתיק קדישא, סתימא דכל סתימין וכו'; עיינו שם. ועיינו גם במה שנכתב במאמר "ועתה יגדל נא". וכן עיינו במאורי אור, אות נוי"ן, סעיף י"ג.)

והתורה נק' דרך שבה דרכי נתיבות והילוך המשכות נועם ה' מההעלם לידי גילוי, עד"מ הדרך שבה הולכים ממקום למקום כו', ופי' דרכי לי רבים.

והתורה נקראת "דרך", שכן בה נמצאים הדרכים, הנתיבות ומהלך המשכת נועם ה' מן ההעלם אל הגילוי. משל לכך הוא דרך שהולכים בה ממקום למקום וכו'. "דרכי" הוא לשון רבים.

הנה הפרדס ערך דרכים פי' שהם חג"ת והן בחי' תורה ועבודה וגמילות חסדים שהן כללות התורה.

והנה הפרדס, בערך "דרכים", מבאר שהכוונה לחסד, גבורה ותפארת; ואלה הן הבחינות של תורה, [עבודת ה'] וגמילות חסדים, שהן כללות התורה.

14 ועי' ארז"ל האשה נקנית בשלשה דרכים, האשה היא כנס"י. בכסף זהו גמ"ח. ובשטר זהו אותיות התורה. ובביאה זהו ענין עבודה שהוא קרבנות קירוב ויחוד המדרגות כו'.

ועל כך אמרו חז"ל: "האישה נקנית בשלוש דרכים": האישה היא כנסת ישראל. "בכסף" — אלו מעשי חסד. "ובשטר" — אלו אותיות התורה. "ובביאה" — זו עבודת ה' [הנעשית באמצעות] הקרבנות, שהם קירוב ואיחוד של המדרגות וכו'.

ועכשיו תפלה היא במקום קרבנות חיי ברכאן דצלותא כנגד חיי חוליות השדרה שדרך הם נמשך השפע מהמוח כו', אך דרך פרט כל מצוה היא בחי' דרך להמשכת נועם הוי'.

וכעת התפילה באה במקום הקרבנות: שמונה עשרה הברכות שבתפילה מקבילות לשמונה עשרה חוליות השדרה, שדרך נמשכת ההשפעה מן המוח וכו'. אך בפרט, כל מצוה היא בחינת "דרך" להמשכת נועם הוי'.

פיי נועם הוי' שבחי' נועם ותענוג עליון נמשך עיי צמצום היו"ד והתפשטות הה"א והמשכה שזהו ענין שם הוי' וכנ"ל בענין ביו"ד נברא העוה"ב כו'.

פירוש "נועם הוי'" הוא שבחינת הנועם והתענוג העליון נמשכת באמצעות צמצום היו"ד, התפשטות הה"א והמשכה — וזהו עניינו של שם הוי', כפי שנתבאר לעיל בענין "ביו"ד נברא העולם הבא" וכו'.

15 והיינו עיי כל מצוה. וביאור הדבר הנה יש לבאר עוד פיי כי עמך מקור חיים פיי עמך אינו מהותו ועצמותו ממש כ"א בחי' שמו ית' הנק' אור א"ס

וזה נעשה באמצעות כל מצוה. כדי להסביר את העניין, יש לבאר עוד את פירוש הפסוק "כי עמך מקור חיים". "עמך" אינו עצמותו ומהותו ממש, אלא בחינת שמו יתברך, הנקרא אור אין סוף,

שהוא בחי' עמך כלול ובטל בך כאור השמש הכלול תוך עצם השמש כמ"ש בס' ש"ב ח"ב פ"ג. שהוא בחינת "עמך": כלול ובטל בך, כאור השמש הכלול בתוך גוף השמש, כפי שכתוב בספר של בינונים [תניא], חלק ב, פרק ג.

16 ובחי' זו נק' מקור חיים היינו מקור התענוגים וכנודע שעתיק הוא מקור התענוגים והוא בחי' אור א"ס וכמ"ש במ"א.

ובחינה זו נקראת "מקור החיים", כלומר מקור התענוגים. כידוע, עתיק הוא מקור התענוגים, והוא בחינת אור אין סוף, כפי שמבואר במקום אחר.

ופיי מקור התענוגים שאינו כמו התענוג למטה שהוא נמשך מדבר שחוץ ממנו. כמו ממאכל ערב או מהשגת דבר חכמה.

המשמעות של "מקור התענוגים" היא שאין הוא דומה לתענוג שבעולם הזה, שנמשך מדבר שחוץ לאדם, כגון מאכל טעים או השגה של עניין בחכמה.

מה שאין כן למעלה הרי אין שום דבר חוץ ממנו יתברך כלל וא"כ התענוג עליון אינו כ"א ע"ד שמציאותו מעצמותו הרי אין דוגמתו כלל בתענוגים שבעולם ואינן מערך וסוג שלו כלל

אבל למעלה אין כלל שום דבר מחוץ לו יתברך, ואם כן, התענוג העליון אינו אלא באופן שמציאותו מעצמותו. לכן אין כלל דוגמה לו בתענוגים שבעולם, והם אינם ממנו או מסוגו כלל.

לכן בחי' זהו גבוה למעלה מעלה אפילו מחכמה עילאה כי גם בחכמה יש הרכבת ב' בחי' החכמה והתענוג שיש בהחכמה. א"כ אין תענוג זה שבחכמה ערך כלל לעצם התענוג שהוא פשוט בתכלית הפשיטות.

לכן בחינה זו נעלית למעלה מעלה אפילו מחכמה עילאה, שכן גם בחכמה יש הרכבה של שתי בחינות: החכמה והתענוג שבה. אם כן, אין לתענוג שבחכמה שום ערך ביחס לעצם התענוג, שהוא פשוט בתכלית הפשיטות.

17 וביאור הדברים היינו כי אנו רואים עד"מ למטה שהתענוג מתפשט באריכות ורוחב יותר מכל הכחות שבנפש

וביאור העניין: אנו רואים, למשל, למטה, שהתענוג מתפשט לאורך ולרוחב יותר מכל כוחות הנפש;

היינו שבכל הדברים התכלית והמכוון הוא מה שמתענג ושמה מזה ולהפך ונגד זה הוא ענין צער ויסורים ח"ו שהם הפך התענוג.

כלומר, בכל דבר התכלית והמטרה היא התענוג והשמחה שיש לאדם ממנו; ולהפך, מנגד לכך, ישנם הצער והייסורים, לא עלינו, שהם היפוכו של התענוג.

18 וא"כ זהו ענין טוב ורע שהתענוג הוא נקי טוב וחיות כענין להחיות בהם נפש כל חי דהפ"י לפיקוח ותענוג כמבואר בא"ח בהלי ברכות והרי שבחי' תענוג זה נקי ג"כ חיות ממש.

אם כן, זהו [הפירוש של] טוב ורע: התענוג נקרא טוב וחיות, כמו שנאמר [בברכה]: "להחיות בהם נפש כל חי". פירוש הדבר הוא: דברים הנצרכים לקיום החיים (פיקוח) ודברים שיש בהם תענוג, כפי שמבואר באורח חיים, בהלכות ברכות. נמצא שגם בחינה זו של תענוג נקראת חיות ממש.

19 ועד"ז הוא כל עמל האדם כמו העוסק במו"מ כדי להרויח ולהתעשר לפי שתענוג שלו הוא מזה ויש מי שמייגע א"ע בחכמה לפי שמזה הוא התענוג שלו כו',

וכך הוא בכל עמלו של האדם: למשל, מי שעוסק במסחר כדי להרויח ולהתעשר, משום שהתענוג שלו נובע מכך; ויש מי שמתייגע בחכמה, משום שממנה נובע התענוג שלו וכו'.

וגם אנו רואים שיש מיני תענוגים רבים לאין קץ כמו דרך כלל יש תענוג בחוש הטעם באכילת מאכל ערב המתוק לחיך,

ועוד אנו רואים שיש מיני תענוג רבים מספור. למשל, באופן כללי יש תענוג בחוש הטעם, באכילת מאכל טעים שערכ לחך;

וגם בזה יש כמה וכמה מטעמים ומשקאות מינים ממינים שונים ויש תענוג בחוש הריח והוא מין תענוג אחר מהתענוג שבחוש הטעם,

וגם בזה יש מאכלים ומשקאות רבים מאוד, ממינים שונים. יש גם תענוג בחוש הריח, והוא תענוג מסוג אחר מן התענוג שבחוש הטעם.

וכן יש תענוג בדבור שמתענג מצחות הלשון הגיון ומליצה ודקדוק או אפילו ממילתא דבדיחותא או משאר

וכך גם יש תענוג בדיבור: אדם נהנה מלשון צחה, מהגיון, מרטוריקה ומדקדוק, או אפילו מבדיחה שנונה, או מדברים אחרים

דבורים שחפץ לדבר ואפילו דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים עיי' יוצא הדאגה והצער הרי על כרחן שמתענג מדבור זה ועיי' נדחה הצער שהוא הפך התענוג,

שהוא חפץ לומר. ואפילו "דאגה בלב איש — ישיחנה לאחרים": על ידי כך יוצאים הדאגה והכאב. נמצא שבהכרח הוא נהנה מדיבור זה, ועל ידו נדחה הכאב, שהוא היפוכו של התענוג.

וכן יש תענוג בשמיעה קול נאה זמרא דפומא או כלי זמר ערב וכח"ג וכן בראיה יש תענוגים רבים וכ"ש בתענוג שבשכל ובמדות כו',

וכך גם יש תענוג בשמיעה של קול נאה, שירה בפה או כלי נגינה ערב וכיוצא בזה. גם בראיה יש תענוגות רבים, וכל שכן התענוג שבשכל ובמדות כו'.

והנה כל תענוגי עוה"ז הם רק ממה שנפל בשבה"כ והוא פסולת ממש לגבי תענוג העליון וכנודע מענין יהי רקיע כו' מבדיל בין מים למים

והנה, כל תענוגות העולם הזה באים רק ממה שנפל בשבירת הכלים, והם פסולת ממש ביחס לתענוג העליון, כידוע מענין "יהי רקיע כו' מבדיל בין מים למים".

ולכן אין ערוך כלל וכלל כל תענוגי עוה"ז אלף שנה לגבי התענוג שעה א' בג"ע התחתון מה שהנשמות נהנין מזיו השכינה וכמארז"ל יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי העוה"ז

ולכן אין כל יחס בין כל תענוגות העולם הזה במשך אלף שנה לבין התענוג של שעה אחת בגן עדן התחתון, שבו הנשמות נהנות מזיו השכינה; וכמאמר חז"ל: "יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה".

דהיינו אפי' חיה בעוה"ז אלף שנה בתענוג גדול וכל טוב אין זה נחשב אפי' נגד שעה אחת של הקורת רוח שבעוה"ב לפי שהוא תענוג באופן אחר ומעלה עליונה לאין קץ על מהות התענוג היותר חשוב שבעוה"ז

כלומר, גם אילו אדם היה חי בעולם הזה אלף שנה בתענוג גדול ובכל טוב, אין הדבר נחשב אפילו לעומת שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מפני שזהו תענוג מסוג אחר, נעלה לאין קץ ממהותו של התענוג המשובח ביותר בעולם הזה;

וכמו שאנו רואים למטה בתענוגי עוה"ז שהתענוג שבשכל עד"מ הוא מהות תענוג אחר לגמרי מהתענוג שבחוש הטעם.

וכפי שאנו רואים למטה, בתענוגות העולם הזה, שהתענוג שבשכל, למשל, הוא במהותו תענוג שונה לחלוטין מן התענוג שבחוש הטעם.

20 וכעד"ז התענוג שבראייה כו' הרי יש בכח"י התענוג כמה אופנים שונים זמ"ז לגמרי. עד"ז מוכן שהתענוג אפי' בג"ע התחתון הוא מהות תענוג באופן אחר מה שאין ערוך אליו כלל כל עניני התענוגים שבעוה"ז.

וכך גם התענוג שבמראה וכדומה: בתענוג יש כמה אופנים, השונים זה מזה לחלוטין. באותו אופן מוכן שגם התענוג שבגן עדן התחתון הוא מסוג אחר לגמרי, וכל עניני התענוג שבעולם הזה אינם בערך אליו כלל.

21 ולכן ארז"ל גבי אלישע אחר מוטב דלדייניה וליתי לעלמא דאתי אשר כדאי כל יסורי גיהנם כל י"ב חדש מה שאש שלנו אחד מששים באש של גיהנם בשביל שיקבל העונג גם בג"ע התחתון,

ולכן אמרו חז"ל על אלישע אחר: "מוטב שיידון וייכנס לעולם הבא". כלומר, כדאי לשאת את כל ייסורי הגיהנום במשך שנים-עשר חודשים שלמים — ואש שלנו היא אחד משישים מאש הגיהנום — כדי לזכות בתענוג אפילו של גן עדן התחתון.

אבל גי'ע העליון הוא תענוג עליון למעלה מעלה מגי'ע התחתון עד שיש נהר דינור המפסיק ביניהם שצריך לטבול בו כדי לשכוח התענוג שבגי'ע התחתון כבואו לגי'ע העליון

אבל גן עדן העליון הוא תענוג נעלה, גבוה לאין ערוך מגן עדן התחתון, עד כדי כך שנהר דינור מפריד ביניהם, ובו [הנשמה] צריכה לטבול כדי לשכוח את התענוג של גן עדן התחתון כבואה לגן עדן העליון,

כדי שלא יבלבלנו שם עמ"ש מזה בת"א בד"ה מראיהם ומעשיהם, ועד"ז יש עליות לאין קץ כוי יהללוך סלה והכל הוא רק בהתפשטות הארה משמו ית'

כדי [שהתענוג הזה] לא יבלבל אותה שם. ראו על כך בתורה אור, במאמר המתחיל "מראיהם ומעשיהם". וכדרך זו יש עליות עד אין קץ, ויישבחו אותך סלה"; וכל זה אינו אלא התפשטות הארה משמו יתברך.

וזהו ענין סלה שהוא מורה על התגלות הארה מעתיק המלוכש בבניה ע' בפרדס בעה"כ ערך סלה ובזהר פ' ויקרא דף ר' ע"א ובמק"מ שם

וזהו עניינה של "סלה": היא מורה על גילוי הארה מעתיק המלוכש בבניה. ראו פרדס, בערכי הכינויים, בערך "סלה"; וזהו, פרשת ויקרא, דף כ' ע"א; ומקדש מלך שם.

והיינו כי מקור כל התענוגים הוא בחי' אורו וזיוו ית' וזהו ענין נהנים מזיו השכינה והיינו כלומר, מקור כל התענוגים הוא בחינת אורו וזיוו יתברך; וזהו ענין "נהנים מזיו השכינה". כלומר,

כי כל התענוגים הנ"ל הם התלבשות הארת התענוג בחי'כ שמזה נמשך בגי'ע איזה הארה וגילוי והארת התענוג הנמשך בחי'כ נמשך מבחי' אור א"ס ב"ה הוא בחי' שמו ית'

כל התענוגים שהוזכרו לעיל הם התלבשות של הארה מן התענוג בחכמה ובבינה, וממנה נמשכים לגן עדן הארה וגילוי כלשהם. והארת התענוג הנמשכת בחכמה ובבינה נמשכת מבחינת אור אין סוף ברוך הוא, שהיא בחינת שמו יתברך,

שהוא מקור התענוגים היינו עצם התענוג שלא כענין התענוג מדבר שחוץ ממנו וכנ"ל, כ"א שבחי' אור א"ס הוא עצמו תענוג א"ס ממש.

שהוא מקור התענוגים, כלומר עצם התענוג, ולא תענוג מדבר שמחוץ לו, כפי שנזכר לעיל; אלא שאור אין סוף עצמו הוא תענוג אין-סופי ממש.

22 וזהו כי עמך מקור חיים פי מקור חיים ממש של כל העולמות וגם ע"ד פי להחיות בהן נפש כל חי דהיינו בחי תענוג כנ"ל שהמקור לכ"ז הוא בחי הנק' כי עמך היינו שמו ית'.

וזהו [פירוש] "כי עמך מקור חיים": המקור הממשי לחיים של כל העולמות, וגם במובן של פירוש "להחיות בהם נפש כל חי", כלומר בחינת התענוג, כפי שהוזכר לעיל; כי המקור לכל זה הוא הבחינה הנקראת "כי עמך", כלומר שמו יתברך.

אבל מהותו ועצמותו ית' אין שייך בו לומר כלל שהוא מקור להשפעת החיים והתענוג שבע"ס ובעולמות כ"א מקור זה הוא מבחי' כי עמך כו'.

אבל על מהותו ועצמותו יתברך לא שייך לומר כלל שהוא מקור להשפעת החיים והתענוג שבספירות ובעולמות; אלא מקור זה הוא מבחינת "כי עמך" וכו'.

ג והנה המצות הם רצון העליון והנה הרצון הוא עדיין בבחי' מעלת ומדריגת חיצוניות שלהם.
3. והנה, המצוות הן הרצון העליון; והרצון עדיין נמצא בבחינת המעלה והמדרגה של החיצוניות שלהן.

23 וכמ"ש וראית את אחורי ופני לא יראו. אבל פנימיותו ועיקרן הוא הוא עונג העליון ב"ה כמו שכתוב: "ואת אחורי תראה, ופני לא יראו". אבל הפנימיות והעיקר של המצוות הוא התענוג העליון עצמו, יתברך,

שהוא פנימית הרצון כידוע וע"ז נאמר אחור וקדם צרתני ועד"מ מבשרי אחזה שהתענוג הוא עיקר המכוון והרצון הולך אחר התענוג שמחמת שיש נחת רוח ותענוג לפניו לכך הוא רוצה וחפץ בכך. שהוא פנימיות הרצון, כידוע. ועל כך נאמר: "אחור וקדם צרתני". ולמשל, "מבשרי אחזה": התענוג הוא התכלית העיקרית, והרצון נמשך אחר התענוג; מכיוון שיש לפניו נחת רוח ותענוג, לכן הוא רוצה וחפץ בכך.

24 ולכן נק' הרצון בחינת אחוריים ובחי' חיצונית לגבי העונג העליון ב"ה המלוכש בו וע"ז נאמר וראית את אחורי ופני לא יראו שאין פנימית העונג מתגלה כ"א בחי' הרצון בלבד

לכן הרצון נקרא בחינת אחוריים ובחינה חיצונית ביחס לתענוג העליון, ברוך הוא, המלוכש בו. ועל כך נאמר: "וראית את אחורי ופני לא יראו" — פנימיות התענוג אינה מתגלה, אלא בחינת הרצון בלבד,

כמו שאינו נראה ונגלה באדם לזולתו רק בחי' רצון בלבד שמגלה לו רצונו להיות כך וכך.

כמו שאצל אדם, מה שנראה ומתגלה לזולתו הוא רק בחינת הרצון: הוא מגלה לו את רצונו שכך וכך יהיה.

אבל פנימית העונג המלוכש בו והמכוון מזה איזה עונג ונחת רוח לפניו מזה לא ניתן להתוודע ולהגלות ועונג זה הוא המלוכש במצות שהן רצונו ית'.

אבל פנימיות התענוג המלוכש בו, ומה שהוא מכוון אליו — איזה תענוג ונחת רוח יש לו מכך — אינם ניתנים לידיעה ולגילוי. ותענוג זה הוא המלוכש במצוות, שהן רצונו יתברך.

25 וזהו אשר קדשנו במצותיו אשר מלשון באשרי כי אשרוני שהוא לשון הילול ושבח והוא על עוצם ריבוי התענוג שיש בו ה

וזהו [הפירוש של] "אשר קידשנו במצותיו": המילה "אשר" קשורה למילים "באשרי, כי אשרוני", שהן לשון הילול ושבח; והשבח הוא על ריבוי התענוג העצום שיש בכך,

כדי להלל ולשבח מאד ובבחי' זו נאמר באשר וטובל בשמן רגלו שבחי' רגלו בלבד היא מלוכשת בבחי' שמן הוא בחי' ח"ע כו'.

עד שיש להלל ולשבח אותו מאוד. על בחינה זו נאמר על אשר: "והוא טובל בשמן את רגליו" — רק בחינת הרגל שלו מלוכשת בבחינת השמן, שהיא בחינת חכמה עילאה וכו'.

26 והנה ההפרש שבין בחי' אחוריים לבחי' פנים מבשרי אחזה שבעורף אין בו התחלקות אברים שעור אי מכסה את כולו.

והנה, ההבדל בין בחינת אחוריים לבחינת פנים הוא, כדברי הכתוב: "מבשרי אחזה" — בעורף אין חלוקה לאיברים, שכן עור אחד מכסה את כולו.

משא"כ בבחי' פנים נראה ונגלה ציור התחלקות האברים עינים לראות אזנים לשמוע כו' ותענוג שבבחי' ראייה היא בחי' אחרת משמיעה כו',

לעומת זאת, בפנים ניכרת ונגלית צורת החלוקה לאיברים: העיניים לראות, האוזניים לשמוע וכו'; והתענוג שבראייה הוא בחינה שונה מן התענוג שבשמיעה וכו'.

כך הוא למעלה כביכול שבחי' רצון העליון ב"ה נק' בחי' אחוריים ואין בו שום התחלקות ולכך הרצון המלוכש במצות כולל כל המצות בשוה שכולן הן בחי' רצונו ית'

כך הוא, כביכול, למעלה: בחינת הרצון העליון יתברך נקראת בחינת אחוריים, ואין בה שום חלוקה. לכן הרצון המלוכש במצוות כולל את כל המצוות במידה שווה, שכן כולן הן בחינת רצונו יתברך;

והרי זה שבח אי לכולן אלא שהוא שבח גדול מאד כנ"ל שהרצון עליון הוא למעלה מהחכמה כוי
והרי זו שבח אחד לכולן, אלא שזהו שבח גדול מאוד, כפי שנאמר לעיל, שכן הרצון העליון נעלה מן החכמה וכו'.

ולכן נקרא העונג והשמחה הנמשך מזה בשם זמירות כמו זמר שמנגנים ניגון אי היפה מאד הרבה
פעמים כנ"ל.

לכן התענוג והשמחה הנמשכים מכך נקראים "זמירות", כמו בשיר שמנגנים בו פעמים רבות ניגון אחד יפה מאוד,
כפי שנאמר לעיל.

אבל העונג העליון ב"ה המלוכש במצות יש לכל מצוה תענוג פרטי כי העונג הוא פנימי המכוון
המלוכש ברצון ואין פנימית המכוון המלוכש ברצון מצוה זו מלוכש ברצון מצוה אחרת

אבל בתענוג העליון יתברך המלוכש במצוות, יש לכל מצווה תענוג פרטי; שכן התענוג הוא פנימיות הכוונה
המלוכשת ברצון, ופנימיות הכוונה המלוכשת ברצון של מצווה זו אינה מלוכשת ברצון של מצווה אחרת,

כי לכל מצוה יש כוונה אחרת כנודע וכמו עד"מ בפנים הרי התענוג שבראיה המלוכש בעינים אינו
דומה כלל לתענוג שבשמיעה שבאזניים וכן תענוג שבטעמים חייך אוכל יטעם כוי כל מין תענוג הוא
מהות אחר.

שהרי לכל מצווה יש כוונה אחרת, כידוע. וכמשל, בפנים: התענוג שבראיה, המלוכש בעיניים, אינו דומה כלל
לתענוג שבשמיעה, שבאזניים; וכן התענוג שבטעמים — "החך טועם את המזון" וכו'. כל סוג של תענוג הוא מהות
אחרת.

כך בחינת עונג העליון הנמשך ומתגלה ע"י המצות בציצית תענוג מיוחד ומשונה מהתענוג שבמצוה
אחרת וכן בתפילין כוי ובכל המצות.

כך גם בחינת התענוג העליון, הנמשך ומתגלה באמצעות המצוות: בציצית יש תענוג מיוחד, השונה מן התענוג
שבמצווה אחרת, וכן בתפילין כוי ובכל המצוות.

27 ולא כמו מעלת הרצון שהוא מדרגה אחת לכולן. ונמצא שהמצות הן פרטיות המשכות העונג כמו עד"מ
תענוג שבראיה ותענוג שבשמיעה כוי

הדבר שונה ממעלת הרצון, שהיא מדרגה אחת לכולן. נמצא שהמצוות הן המשכות פרטיות של התענוג, כמו,
למשל, התענוג שבמראה והתענוג שבשמיעה וכו'.

ושרשן ומקורן היא בחי' מקור התענוגים מה שלמעלה מבחי' תענוג פרטי כו' ועמ"ש בתי"א פ' יתרו בד"ה וכל העם רואים את הקולות.

שורשן ומקורן הוא בחינת מקור התענוגים, שהיא למעלה מבחינת תענוג פרטי וכו'. ועיינו במה שנכתב בתורה אור, פרשת יתרו, במאמר המתחיל "וכל העם רואים את הקולות".

28 וזהו שהמצות נקראים דרכי נועם שהם דרכים פרטיים הנמשכים ממקור התענוגים הנק' נועם ה'. ועיי' בבה"ז פ' וישלח ע"פ כי ישרים דרכי הוי'.

וזו הסיבה שהמצוות נקראות "דרכי נועם": הן דרכים פרטיות הנמשכות ממקור התענוגות, הנקרא "נועם הוי'". ראו גם ביאורי הזהר, פרשת וישלח, על [הפסוק] "כי ישרים דרכי הוי'".

וזהו שנקראו כל המצוות מעשיות ארחות הוי' פי' כמו אורח ושביל שהולכין בה ממקום למקום וכמ"כ עיי' המצוה נעשה אורח ודרך להמשכת שם הוי' עיי' צמצום והתפשטות כו'.

וזו הסיבה שכל המצוות המעשיות נקראות "ארחות הוי'": כמו אורח ושביל שהולכים בהם ממקום למקום, כך גם באמצעות המצווה נעשה אורח ודרך להמשכת שם הוי', באמצעות צמצום והתפשטות וכו',

מבחי' העולם ענג העליון לידי גילוי כנ"ל, וזהו שנקרא בדרך כלל כל המצוות בשם דרך וכמ"ש ושמרו דרך ה' לעשות צדקה כו' וזהו ג"כ פי' נועם ה' כמו פי' דרך הוי' כו' כנ"ל,

מבחינת ההעלם של התענוג העליון אל הגילוי, כפי שהוזכר לעיל. לכן כל המצוות נקראות בדרך כלל בשם "דרך", כמו שכתוב: "ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה וגו'". זו גם משמעותו של "נועם הוי'", והיא דומה למשמעות "דרך הוי'" וכו', כפי שהוזכר לעיל.

אך מה שנזכר בצדקה בפרט ידוע לפי שהיא כוללת כל המצוות מפני שכללוי כל ענין המצוות הן רמ"ח המשכות מן ההעלם

אלא שהסיבה לכך שהפסוק מזכיר דווקא צדקה ידועה: היא כוללת את כל המצוות. שכן העיקרון הכללי של כל עניין המצוות הוא שהן רמ"ח המשכות מן ההעלם,

והיינו טפ"ט כו' עד ה"ח המגדילים והצדקה הוא ענין המשכת החסד כו' וכמו ימינו של אדם שאחריה נמשך כל הגוף כו':

היינו ט' פעמים ט' וכו', עד חמשת החסדים המגדילים; והצדקה היא עניין המשכת החסד וכו', כמו יד ימינו של אדם, שאחריה נמשך כל הגוף וכו'.

29 ד והנה כתיב ששת ימים תעבוד וביום השביעי תשבות בחריש ובקציר תשבות בפ' תשא (ל"ד כ"א), ולכאורה אינו מובן למה נזכר חריש וקציר דוקא.

ד. והנה נאמר: "ששת ימים תעבוד וביום השביעי תשבות, בחריש ובקציר תשבות", בפרשת כי תשא (34:21). ולכאורה לא מובן מדוע הוזכרו דווקא חריש וקציר.

אך הענין דפ"י ששת ימים תעבוד קאי על עבודת הש"י כמ"ש בפ' והיה אם שמוע ולעבדו בכל לבבכם כו' ויש בזה חרישה וזריעה וקצירה וכמ"ש זרעו לכם לצדקה. אור זרוע לצדיק.

אלא הענין הוא ש"ששת ימים תעבוד" מתייחס לעבודת ה', כפי שנאמר בפרשת "והיה אם שמוע": "ולעבדו בכל לבבכם וגוי". בעבודה זו יש חרישה, זריעה וקצירה, כפי שנאמר: "זרעו לכם לצדקה", [ו] "אור זרוע לצדיק".

30 ועמ"ש מזה ע"פ הבאים ישרש יעקב וע"פ כי תבואו אל הארץ כו' ושבתה הארץ. ובד"ה האזינו השמים ובד"ה ושאתם מים בששון כי

ועיינו במה שנכתב על כך [בפסוק] "הבאים ישרש יעקב", וכן על "כי תבואו אל הארץ וגוי ושבתה הארץ", ובמאמרים המתחילים "האזינו השמים" ו"ושאתם מים בששון". כי

הנה ידוע דל"ט מלאכות חורש וזורע כו' כמו שיש למטה כמ"כ יש למעלה כמו עד"מ הזורע שמצמיח פירות תבואתו בתוס' ברכה כו'

ידוע שלשלושים ותשע המלאכות — חרישה, זריעה וכו' — יש מקבילה למעלה, כשם שהן קיימות למטה. למשל, הזורע מצמיח את פירות יכולו בתוספת ברכה וכו',

כמ"כ למעלה בחיי המשכות העונג העליון שיבא לידי גילוי שאינו אלא על ידי מצוה כנ"ל ונקרא בשם מלאכה להיותה בחיי ירידה וצמצום כנ"ל

כך גם למעלה: המשכת התענוג העליון כדי שיבוא לידי גילוי נעשית רק באמצעות מצווה, כנזכר לעיל; והיא נקראת "מלאכה", משום שהיא בחינה של ירידה וצמצום, כנזכר לעיל,

כמו המלאכה שהוא התפשטות ירידת החיות בפועל ידיו כו' כמ"ש במ"א. אך תועלת ותקנה מכוין במלאכת עבודתו להיות תוס' ברכה כו'.

כמו המלאכה, שהיא התפשטות וירידה של החיות אל פעולת ידיו של האדם וכו', כפי שמוסבר במקום אחר. אך העובד מכוון להשיג תועלת ושיפור באמצעות עבודתו, כדי שתהיה תוספת ברכה וכו'.

כמ"כ למעלה התועלת מן עבודת הצדקה היא להביא תוס' ברכה מן ההעלם העונג העליון כענין ברוך אתה ה' כו' כידוע.

כך גם למעלה: תועלתה של עבודת הצדקה היא להביא תוספת ברכה מן התענוג העליון הנסתר, כעניין "ברוך אתה ה'" וכו', כידוע.

31 וזהו הברכות של המצות מעשיות ברוך אשר קדשנו במצותיו כו' וזהו פי' לעבדו כו'. והיינו ג"כ פי' ששת ימים תעשה מעשיך לחרוש ולזרוע כו'.

וזהו [פירוש] הברכות על המצוות המעשיות: "ברוך... אשר קדשנו במצוותיו" וכו'; וזהו פירוש "לעבדו" וכו'. וזהו גם פירוש "ששת ימים תעשה את מעשיך" — לחרוש ולזרוע וכו'.

הן כל מעשה המצות שבימות החול שמעוררים המשכות עונג העליון כו'. אבל ביום השביעי תשבות כי בו שבת מכל מלאכתו,

אלה הם כל מעשי המצוות שבימות החול, המעוררים את המשכות התענוג העליון וכו'. אבל "ביום השביעי תשבות", "כי בו שבת מכל מלאכתו",

והענין הוא דבימות החול הגם שע"י המצות מעשיות נתעורר העלם ענג העליון לבא לידי גלוי אור בג"ע כו'

והענין הוא, שבימות החול, אף שעל ידי המצוות המעשיות מתעורר התענוג העליון הנעלם לבוא לידי גילוי אור בגן עדן וכו',

מ"מ עדיין לא בא ממש לידי גילוי עד השבת אלא הוא מוכן ועומד לבא לידי גילוי ועדיין הוא בהעלם, מכל מקום, עדיין אינו בא בפועל לידי גילוי עד השבת; אלא הוא מוכן ועומד לבוא לידי גילוי, ועדיין הוא בהעלם,

אבל בשבת כתיב וקראת לשבת עונג שבא העונג העליון לידי גילוי ממש שהרי מה שהנשמות נהנין כו' אבל על השבת נאמר "וקראת לשבת עונג": התענוג העליון בא לידי גילוי ממש. שהרי מה שהנשמות נהנות וכו'

הוא בשבת דוקא כמ"ש והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר כמ"ש בספר הבהיר שיש עמוד כו',

הוא דווקא בשבת, כמו שנאמר "והיה מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר", וכפי שנכתב בספר הבהיר שיש עמוד וכו';

והוא מפני שבשבת בא הענג העליון לידי גילוי כנ"ל, ואמנם אין כל חדש בגילוי זה שמתגלה בשבת וזה מפני שבשבת בא התענוג העליון לידי גילוי, כנזכר לעיל. אולם אין בגילוי זה, המתגלה בשבת, שום חידוש,

שהרי כבר הוכן בחול אלא שלא ירד למטה עדיין ואדרבה כל מה שיש בחינת גילוי עונג בשבת אינו שהרי הוא כבר הוכן בחול, אלא שעדיין לא ירד למטה; ואדרבה, כל גילוי התענוג שבשבת אינו

אלא ממה שנתעורר למעלה ע"י המצות שעשה בחול ולא יותר כנ"ל וז"ש מי שטרח בע"ש דוקא יאכל בשבת כו'.

אלא ממה שהתעורר למעלה באמצעות המצוות שקיים בימות החול, ולא יותר, כפי שהוזכר לעיל. ועל כך אמרו [חז"ל]: "מי שטרח בערב שבת דוקא, יאכל בשבת" וכו'.

32 וזהו וביום השביעי תשבות במה שטרח בעבודה בחול הרי הוא בא לידי גילוי בשבת וא"כ אין צריך לעבודה בשבת ע"ד העבודה שבחול שהיא בבחי' חרישה להיות לב נשבר ונדכא ובבחי' אתכפא.

וזהו [פירוש] "וביום השביעי תשבות": מה שאדם עמל בעבודת ה' במשך השבוע בא לידי גילוי בשבת. אם כן, אין צורך בשבת בעבודה בדומה לעבודת ימי החול, שהיא בבחינת חרישה — כדי שיהיה לבו נשבר ונדכא — ובבחינת אתכפא.

אלא בשבת העבודה היא בבחינת התענגות על ה' ע"י אתהפכא חשוכא לנהורא והיינו שהעבודה בחול הוא ההמשכה בהעלם ובשבת נמשך מההעלם אל הגילוי וזהו וקראת לשבת עונג כו'.

אלא שבשבת העבודה היא בבחינת תענוג בה', על ידי הפיכת החושך לאור. כלומר, עבודת ימי החול היא המשכה בהעלם, ואילו בשבת נמשך הדבר מן ההעלם אל הגילוי. וזהו [פירוש] "וקראת לשבת עונג" וכו'.

33 וזהו הטעם שאומרים בשבת קדשנו במצותיך דרך בקשה בלבד שיבא לידי גילוי מאשר כבר הוכן ועומד כו'. אבל בחול אומרים אשר קדשנו לשעבר דהיינו בבחי' העלם עדיין כנ"ל.

וזו הסיבה שבשבת אומרים "קדשנו במצותיך" בלשון בקשה בלבד — שמה שכבר הוכן ועומד יבוא לידי גילוי וכו'. אבל בימות החול אומרים "אשר קדשנו" בלשון עבר, כלומר, [שהאור] עדיין בבחינת העלם, כנזכר לעיל.

וזהו הטעם עצמו שאומרים במצותיך לנוכח בשבת מפני שבא לידי גילוי ובחול לפי שהוא בהעלם עדיין אומרים במצותיך דרך נסתר כו'.

וזו עצמה הסיבה שבשבת אומרים "במצותיך" בלשון נוכח, מפני שהדבר בא לידי גילוי; ואילו בימות החול, מכיוון שהוא עדיין בהעלם, אומרים "במצותיך" בלשון נסתר וכו'.

וזהו שארז"ל שקולה שבת כנגד כל המצות כולן כי ע"י המצות שעושים נשאר האור בהעלם עדיין והמשכתו בגילוי זהו ע"י שבת כו'

וזהו שאמרו רבותינו ז"ל ששבת שקולה כנגד כל המצוות כולן: באמצעות המצוות שאדם מקיים האור עדיין נשאר בהעלם, והמשכתו לידי גילוי נעשית באמצעות השבת וכו'.

(ואפ"ל דוגמא לדבר ע"ד משארז"ל רפ"ו דברכות אשר פ' והיה אם שמוע נק' עדיין אין עושים רצונו של מקום שלכן נאמר בה ואספת דגנך כו' ע"ש והרי נאמר בה אם שמוע תשמעו אל מצותי.

(ואפשר להביא לכך דוגמה מדברי רבותינו ז"ל בתחילת הפרק השישי בברכות: פרשת "והיה אם שמוע" נקראת עדיין מצב שבו "אין עושים רצונו של מקום", ולכן נאמר בה "ואספת דגנך" וכו', עיין שם. והרי נאמר בה "אם שמוע תשמעו אל מצוותי".

אלא צ"ל משום שהאור הנמשך ע"י המצות נשאר בהעלם והסתר בבחי' מקיף אבל להיות עושים רצונו של מקום היינו כשנמשך ומאיר מבחי' סוכ"ע ומקיף בבחינת ממכ"ע וא"פ שמתייחדים האור מקיף עם האור פנימי

אלא צריך לומר שזהו מפני שהאור הנמשך באמצעות המצוות נשאר בהעלם ובהסתר, בבחינת מקיף; ואילו "עושים רצונו של מקום" פירושו שהאור נמשך ומאיר מבחינת סובב כל עלמין ומקיף אל בחינת ממלא כל עלמין ואור פנימי, כך שהאור המקיף מתייחד עם האור הפנימי;

ולכן נק' עושים רצונו של מקום שממשיך האור בבחינת שרש המקום שהוא בחי' מלכותך מלכות כל עולמים כו' וכמ"ש בבינוני ח"ב פ"ז וכמ"ש ברוך כבוד הוי"ו ממקומו כו' שזהו תכלית הכוונה להיות דירה בתחתונים.

ולכן הדבר נקרא "עושים רצונו של מקום", מפני שממשיכים את האור לבחינת שורש ה"מקום", שהיא בחינת "מלכותך מלכות כל עולמים" וכו', כפי שנכתב בספר של בינונים, חלק ב, פרק ז, וכפי שנאמר "ברוך כבוד הוי"ו ממקומו" וכו'; וזהו תכלית הכוונה — שתהיה דירה בתחתונים.

ועמ"ש סד"ה שובה ישראל עד. ועד"ז בחי' שבת לגבי ששת ימי המעשה שכימי החול האור הנמשך ע"י המצות מאיר בבחי' מקיף עדיין ואינו נמשך בבחי' גילוי במקור דבי"ע אלא בשבת כו'.

ועיין במה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "שובה ישראל עד". וכך גם בנוגע לשבת ביחס לששת ימי המעשה: בימות החול האור הנמשך באמצעות המצוות עדיין מאיר בבחינת מקיף, ואינו נמשך לידי גילוי במקורם של בריאה, יצירה ועשיה אלא בשבת וכו'.

ולכן ארז"ל מזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה ויוהכ"פ לבד מהוצאות שבת ויו"ט כי שבת ויו"ט זהו כמו בחי' בזמן שישראל עושין רצונו של מקום שאזי מלאכתו נעשית כו'):

ולכן אמרו רבותינו ז"ל שמזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ויום הכיפורים, חוץ מהוצאות שבת ויום טוב; שכן שבת ויום טוב הם כבחינת הזמן שבו ישראל עושים רצונו של מקום, שאז מלאכתם נעשית וכו'.

34 ה והנה ידוע בכל התחברות עליון ותחתון צריך שיהיה מי שמחבר אותם כנ"ל, וגם כאן אחר אשר יש עליון ותחתון

5. והנה ידוע שבכל חיבור בין עליון לתחתון צריך להיות דבר מה שמחבר ביניהם, כפי שהוזכר לעיל. וגם כאן, מאחר שיש עליון ותחתון,

דהיינו בחינת עונג העליון העצמי ובחינת גלוי לתחתונים המקבלים ונהנין מזיו כו' צריך שיהי' מי שמחבר ויביא את העלם העונג העליון להתחבר לתחתונים בבחי' הגילוי כו' והמחבר הוא בחי' תפלה. כלומר, בחינת התענוג העצמי העליון ובחינת הגילוי לתחתונים, המקבלים ונהנים מזיוו וכו' — צריך להיות דבר מה שיחבר ביניהם ויביא את התענוג העליון הנעלם להתחבר עם התחתונים בבחינת גילוי וכו'; והמחבר הוא בחינת התפילה.

דהנה ידוע שהתפלה נק' סולם כמ"ש בזהר ע"פ סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וכו' וע"ד הסולם הנה יש בו מדריגות הרבה והוא ע"י השליכות שבו כידוע ודרך כלל

שהרי ידוע שהתפילה נקראת סולם, כמו שכתוב בזהר על [הפסוק] "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" וכו'. וכמו בסולם, יש בה מדרגות רבות, באמצעות שלביו, כידוע. ובכללות,

הנה די' עולמות יש אבי"ע כידוע והן דוגמת די' שליכות בסולם להיות שהן זה למעלה מזה ועולים ממדריגה למדריגה מעשי' ליציר' כנ"ל, וידוע דהתפלה נחלק דרך כלל לדי' מדרגות האלו דאבי"ע להיות

יש ארבעה עולמות: אצילות, בריאה, יצירה ועשיה, כידוע. הם דומים לארבעה שלבים בסולם, שכן הם זה למעלה מזה, ועולים ממדרגה למדרגה, מעשיה ליצירה, כפי שהוזכר לעיל. וידוע שהתפילה נחלקת בכללות לארבע המדרגות האלה של אצילות, בריאה, יצירה ועשיה, שכן

כי התפלה הוא ענין עליות ע"י מסינ אליך הי נפשי אשא כוי ודרך כלל די עליות הן נגד די העולמות מעשייה ליצירה וכנ"ל. והרי זה כמשל הסולם שיש בו די שליכות כוי.

התפילה היא עניין של עליות באמצעות מסירות נפש: "אליך הי נפשי אשא" וכוי. ובכללות יש ארבע עליות, כנגד ארבעת העולמות, מעשייה ליצירה, כפי שהוזכר לעיל. והרי זה כמשל הסולם שיש בו ארבעה שלבים וכוי.

35 והנה בסולם נאמר וראשו מגיע השמימה כוי פיי להורות שהסולם הוא בחיי הממוצע והמחבר את העליון עם התחתון שהרי כמו שעולין בו מלמטה למעלה כמ"כ יורדין בו מלמעלה למטה

והנה על הסולם נאמר: "וראשו מגיע השמימה" וכוי. הדבר בא להראות שהסולם הוא בחינת הממוצע המחבר בין העליון לתחתון: כשם שעולים בו מלמטה למעלה, כך יורדים בו מלמעלה למטה.

נמצא שע"י הסולם יוכל העליון לירד להתחתון והתחתון יוכל לעלות אל העליון וא"כ הרי הסולם הוא המחבר את העליון עם התחתון כוי.

נמצא שבאמצעות הסולם העליון יכול לרדת אל התחתון, והתחתון יכול לעלות אל העליון; ואם כן, הסולם הוא המחבר בין העליון לתחתון וכוי.

וזהו וראשו מגיע השמימה פיי עד"מ הקורה הנעוצה מקרקע לגג שע"י הוא המחבר הגג עם הקרקע, כמ"כ הסולם מפני שראשו מגיע השמימה ונעוץ בארץ ע"כ הוא המחבר השמים עם הארץ כוי

וזהו [פירוש] "וראשו מגיע השמימה": למשל, קורה התקועה מן הקרקע ועד הגג מחברת בכך בין הגג לקרקע. כך גם הסולם: כיוון שראשו מגיע השמימה והוא נטוע בארץ, הוא מחבר בין השמים לארץ וכוי.

(ועיין מענין והנה סולם בזח"א ויצא די קמ"ט ע"ב ובפיי הרמ"ז שם ח"י חוליות השדרה, ועמ"ש מענין ח"י חוליות השדרה שהן כנגד ח"י ברכאן דצלותא

(ועיינו בעניין "והנה סולם" בזוהר, חלק א, ויצא, דף קמ"ט ע"ב, ובפירוש הרמ"ז שם: שמונה עשרה חוליות השדרה. ועיינו במה שנכתב בעניין שמונה עשרה חוליות השדרה, שהן כנגד שמונה עשרה ברכות התפילה,

בד"ה לא הביט און ביעקב ובד"ה יביאו לכוש מלכות גבי רוכב על כרוב קל שלו ושאת בח"י אלף עולמות ועיין במא"א אות סמ"ח סכ"ח מענין סולם).

במאמר המתחיל "לא הביט און ביעקב", ובמאמר המתחיל "יביאו לכוש מלכות", בעניין "רוכב על כרוב קל שלו ושאת בח"י אלף עולמות"; ועיינו במאורי אור, אות סמ"ד, סעיף כ"ח, בעניין סולם.)

והנמשל יובן בתפלה שהוא כדוגמת הסולם להיות שהוא עליה והסתלקות במס"נ כו', אמנם היא הנותנת שתקרא התפלה בשם ממוצע המחבר שיביא אור ירידת השפע מלמעלה למטה ג"כ ע"י התפלה והנמשל יובן בתפילה, שהיא דומה לסולם בכך שהיא עליה והסתלקות מתוך מסירות נפש וכו'. אך דווקא משום כך נקראת התפילה ממוצע המחבר: גם באמצעות התפילה יורד אור השפע מלמעלה למטה,

כמו הסולם שיורדין בו מלמעלה למטה ג"כ ועמ"ש מזה בד"ה יונתי בחגוי הסלע ובד"ה ויקהל משה. כמו הסולם, שאפשר גם לרדת בו מלמעלה למטה. ועיינו כמה שנכתב על כך במאמר המתחיל "יונתי בחגוי הסלע" ובמאמר המתחיל "ויקהל משה".

36 וזהו הטעם שהתפלה נק' עטרה כמו ענין קושר כתרים לקונו מתפלתן של ישראל כו' וכמ"ש בעטרה שעטרה לו אמו זו התפלה שעושה בחי' עטרה למעלה

וזו הסיבה שהתפילה נקראת עטרה, כמו בעניין "קושר כתרים לקונו מתפילותיהם של ישראל" וכו', וכמו שכתוב: "בעטרה שעטרה לו אמו" — זו התפילה, שיוצרת למעלה בחינה של עטרה.

והנה העטרה היא נתונה על הראש למעלה הימנו ועשויה מאבנים טובות ומרגליות כידוע. והנמשל יובן למעלה שמבחי' בירורים דרפ"ח ניצוצין כו'

והנה עטרה מונחת על הראש, מעליו, והיא עשויה אבנים טובות ומרגליות, כידוע. והמשל יובן למעלה: מבחינת בירור רפ"ח הניצוצין וכו',

שעולין ע"י מס"נ שבתפלה נעשה למעלה בחי' כתר ועטרה על בחי' הראש והמוחין כו' להיות כו' הוא נק' סולם והסולם ראשו מגיע השמימה ומחבר בחי' הראש עם הסוף

העולים על ידי מסירות נפש שבתפילה, נעשית למעלה בחינה של כתר ועטרה מעל בחינת הראש והמוחין וכו'; שכן התפילה נקראת סולם, וראשו של הסולם מגיע השמימה ומחבר את בחינת הראש עם הסוף,

והוא בחי' הכתר והעטרה שבשמימה שהסולם מגיע לשם ועושה עטרה וכתר כו' (ועמ"ש מזה בד"ה מזוזה מימין ובזח"א וישלח קס"ט. זח"ג כי תצא דרע"ח ע"א).

וזוהי בחינת הכתר והעטרה שבשמיים, שאליהם מגיע הסולם ושם הוא יוצר עטרה וכתר וכו'. (וראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "מזוזה מימין", ובזוהר חלק א, וישלח, [דף] קס"ט; זוהר חלק ג, כי תצא, דף רע"ח ע"א).

ולהיות כן שהתפלה הוא המחבר להעלות התחתון אל העליון ולהביא את העליון לתחתון, ויש בה בי הענינים ההעלאה מלמטה למעלה שבה

ומכיוון שהתפילה היא המחברת, המעלה את התחתון אל העליון ומביאה את העליון אל התחתון, יש בה שני ענינים: ההעלאה מלמטה למעלה שיש בה,

ועל ידה מתעלה מעשה המצות שנעשו בדברים גשמיים שנפל שם התענוג עליון בשבה"כ להיות מתעלים בבחי' מ"ן בבחי' באר מים חיים וכמ"ש במ"א ע"פ אז ישיר ישראל כו'

שבאמצעותה מתעלות פעולות המצוות שנעשו בדברים גשמיים, שאליהם נפלה בשבירת הכלים התענוג העליון, והן עולות בבחינת מ"ן, בבחינת "באר מים חיים", וכמו שמבואר במקום אחר על הפסוק "אז ישיר ישראל" וכו',

עלי באר כו' ובה ועל ידה נמשך ג"כ המשכת התענוג עליון בבחי' מ"ד מלמעלה למטה.

"עלי באר" וכו'; ובה ובאמצעותה נמשכת גם התענוג העליון בבחינת מ"ד, מלמעלה למטה.

37 וע"כ ארז"ל אלמלא שמרו בניי ב' שבתות כהלכתן כו' פי' כהלכתן עד"מ ההליכה בסולם הנ"ל שיש בו

ההליכה מלמטה למעלה ומלמעלה למטה

ולכן אמרו חז"ל: "אילו שמרו בני ישראל שתי שבתות כהלכתן" וכו'. "כהלכתן" פירושו, בדרך משל, ההליכה בסולם שהוזכר לעיל, שבו הולכים מלמטה למעלה ומלמעלה למטה;

וזהו כהלכתן בבחי' עליי ממטה למעלה לעורר בחי' עונג העליון למעלה ע"י עבודה ומעשה המצות כנ"ל, והבי מלמעלה למטה שיבא העליון לתחתון הוא בחי' גילוי עונג העליון למטה כו'

וזהו "כהלכתן": [הליכה] בדרך של עלייה מלמטה למעלה, כדי לעורר את בחינת התענוג העליון למעלה באמצעות העבודה וקיום המצוות במעשה, כנזכר לעיל; והשנייה היא מלמעלה למטה — שהעליון יבוא אל התחתון, כלומר גילוי התענוג העליון למטה וכו',

מיד היו נגאלין מפני זה שהתפלה הוא המחבר להביא התחתון לעליון ועליון לתחתון והוא הנק' מיוחד יחודים וכמ"ש בס' המקובלים.

"מיד היו נגאלים". זאת מפני שהתפילה היא המחברת ומביאה את התחתון אל העליון ואת העליון אל התחתון, וזה נקרא "מיוחד יחודים", כפי שכתוב בספרי המקובלים.

(וזהו משארז"ל כל עיסקא דשבתא כפול כוי שני כבשים כוי זכור ושמור כוי כי שמור לנוקי הוא העליי מלמטה למעלה וזכור לדכורא הוא ענין ההמשכה מלמעלה למטה וכמ"ש בד"ה זכור את יום השבת לקדשו).

(וזהו שאמרו חז"ל: "כל עסקי שבת כפולים" וכו', "שני כבשים" וכו', "זכור" ו"שמור" וכו': "שמור" שייך לנוקבא, כלומר לעלייה מלמטה למעלה, ו"זכור" שייך לדכורא, כלומר להמשכה מלמעלה למטה, כפי שמוסבר במאמר הפותח במילים "זכור את יום השבת לקדשו").

והיינו שזהו ענין ב' שבתות כהלכתן שיש בכל שבת תחלה ההליכה מלמטה למעלה ואח"כ ההמשכה מלמעלה למטה כוי

כלומר, זהו עניינן של "שתי שבתות כהלכתן": בכל שבת יש תחילה הליכה מלמטה למעלה, ולאחר מכן המשכה מלמעלה למטה וכו';

ולכן כל עיסקא דשבתא כפול והיינו שלפי ערך ההעלאה מלמטה למעלה באתעדל"ת בכל ששת ימי המעשה בבחי' לעבדה ולשמרה כוי כך הוא אח"כ הגילוי מההעלם וההמשכה מלמעלה למטה בשבת (כוי).

ולכן כל ענייני השבת כפולים. כלומר, בהתאם למידת העלייה מלמטה למעלה, באמצעות אתערותא דלתתא בכל ששת ימי המעשה, בבחינת "לעבדה ולשמרה" וכו' – כך, לאחר מכן, יש בשבת גילוי מן ההעלם וההמשכה מלמעלה למטה וכו'.

וזהו עד יעבור עמך ה' עד יעבור כוי פי' ב' העברות הללו הא' מלמטה למעלה בבחי' מס"נ בעליות והסתלקות כנ"ל ואז יעברו למעלה משם הוי' הנגלה בג"ע ע"י צמצום לבד כנ"ל

וזהו [פירוש] "עד יעבור עמך ה', עד יעבור" וכו': שתי המעברות הללו. הראשונה היא מלמטה למעלה, בבחינת מסירות נפש, בעליות ובהסתלקות, כנזכר לעיל; ואז הם עוברים למעלה משם הוי' המתגלה בגן עדן באמצעות צמצום בלבד, כנזכר לעיל,

כי מעוררים בחי' עונג העליון העצמי הנקי מקור כל התענוגים כוי וכנ"ל והעברה השנית הוא מלמעלה למטה

שכן הם מעוררים את בחינת התענוג העליון העצמי, הנקרא מקור כל התענוגים וכו', כנזכר לעיל. והמעבר השני הוא מלמעלה למטה:

דהיינו ששם הוי' יורד ונמשך מן ההעלם עונג העליון לידי גילוי ואז שם הוי' עובר על ישראל כי הירידה בהיפך בחי' העלי' כו'.

כלומר, שם הוי' יורד ונמשך מן ההעלם של העונג העליון אל הגילוי, ואז שם הוי' עובר על ישראל; שכן הירידה היא היפוכה של העלייה וכו'.

38 וזהו ראו כי ה' נתן לכם השבת כו' כי הנה מבואר למעלה דמי שטרח בע"ש דוקא יאכל בשבת כו'

וזהו [פירוש] "ראו, כי ה' נתן לכם את השבת" וכו'. שהרי הוסבר למעלה שדווקא "מי שטרח בערב שבת" יאכל בשבת" וכו';

והיינו שאין בחי' גילוי עונג העליון בשבת רק לפ"ע מה שהוכן בחי' עונג העליון שבהעלם ע"י מצות מעשיות שעשו בחול כנ"ל.

כלומר, גילוי התענוג העליון בשבת הוא רק בהתאם למידה שבה הוכן התענוג העליון הנעלם באמצעות המצוות המעשיות שקיימו במשך השבוע, כפי שהוזכר למעלה.

39 וזהו שנאמר במן את אשר תאפו אפו וכנ"ל שהחול מכין לשבת ואין מכינים בשבת כלום כי אין עונג

השבת בא מצד עצם רק ממה שכבר מוכן בחול ע"י עשיית המצות

וזהו שנאמר על המן: "את אשר תאפו אפו", וכאמור לעיל: ימי החול מכינים לשבת, ובשבת עצמה אין מכינים דבר; שכן עונג השבת אינו בא מעצמו, אלא רק ממה שכבר הוכן בימי החול באמצעות קיום המצוות,

כי הן הן הבאים לידי גילוי העלם עונג העליון ולא דבר זולתם כלל וא"כ מאין יהיה העונג בשבת וע"כ הוא נותן להם ביום הששי לחם יומים כו'.

שהרי הן עצמן המביאות לידי גילוי את עונג העליון הנעלם, ואין דבר זולתן כלל. ואם כן, מניין יבוא העונג בשבת? לכן הוא נותן להם "ביום השישי לחם יומיים" וכו'.

40 ועיין מזה בזה"ג פ' בהר דק"י ע"ב, וזהו ראו כי ה' נותן לכם לכם דייקא

ועיין על כך בזה"ר, חלק ג, פרשת בהר, דף קי ע"ב. וזהו [פירוש] "ראו כי ה' נותן לכם" — "לכם" דווקא;

דהיינו לפי אופן טורח העבודה שלכם בחול כן הוא נותן לכם את השבת בבחי' גילוי העונג העליון כנ"ל וא"כ השבת כולו ברשותכם להוסיף או לגרוע ממנו

כלומר, בהתאם לאופן שבו עמלתם בעבודת ה' במשך ימי החול, כך הוא נותן לכם את השבת, בגילוי התענוג העליון, כנזכר לעיל. אם כן, השבת כולה נתונה בידיכם, להוסיף עליה או לגרוע ממנה,

דהיינו כפי ערך עבודתכם במעשה המצות בחול וכמ"ש למעלה בענין דרכיה דרכי נועם כוי וזהו נתן לכם כוי ועי' ברבות בא פט"ו ע"פ החדש הזה לכם.

כלומר, בהתאם למידת עבודתכם בקיום המצוות בפועל בימי החול, וכמו שנכתב לעיל בעניין "דרכיה דרכי נועם" וכו'. וזהו [פירוש] "נתן לכם" וכו'. ועיין במדרש רבה, בא, פרק טו, על הפסוק "החודש הזה לכם".

אל יצא איש ממקומו. עיין מזה בזה"ב בשלח ס"ג סע"ב ויקהל ר"ז א' והוא כענין הנז"ל בפ"י עושין רצונו של מקום כוי

"אל יצא איש ממקומו". ועיין על כך בזוהר, חלק ב, בשלח, דף סג סוף ע"ב, ובפרשת ויקהל, רז ע"א; והדבר דומה לעניין שנזכר לעיל בפירוש "עושין רצונו של מקום" וכו'.

ועמ"ש מזה בד"ה כי על כבוד בפ"י ברוך כבוד הוי' ממקומו ועמ"ש בפ"י ברוך המקום בד"ה בשב"ר לכם מטה לחם:

ועיין במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "כי על כל כבוד", בפירוש "ברוך כבוד הוי' ממקומו"; וכן במה שנכתב בפירוש "ברוך המקום", במאמר המתחיל "בשב"ר לכם מטה לחם".

41 ו ולבאר הדברים קצת הנה ענין ב' פעמים עד יעבור כוי הנה ידוע דבאמת לאו דאית לך צדק ידיעא כוי

ו. כדי לבאר את העניין מעט: מה משמעות "עד יעבור" פעמיים וכו'? ידוע שבאמת "לאו דאית לך צדק ידיעא" וכו',

ושיהיה התהוות המדות מאור א"ס הוא רק ע"י תורה ומצות בהעלאת מ"ן מבירורי רפ"ח נצוצין שבמצות מעשיות כמו אתרוג ותפילין מדברים הגשמיים כוי

והתהוות המדות מאור אין סוף היא רק באמצעות התורה והמצוות, על ידי העלאת מ"ן מבירורי רפ"ח הניצוצות שבמצוות המעשיות, כגון אתרוג ותפילין, מדברים גשמיים וכו'.

ורמ"ח פקודין נעשים רמ"ח אברין למלכא פי' רמ"ח כלים למדות דאצילות כמבואר בע"ח דט' פעמים ט' עולה פ"א ובכל א' ג' בחי' ראש תוך סוף עולה רמ"ג וה"ח המגדילים רמ"ח כוי

ו"רמ"ח פקודין נעשים רמ"ח אברין למלכא", כלומר רמ"ח כלים למדות דאצילות, כפי שמבואר בע"ח חיים: תשע פעמים תשע הן פ"א, ובכל אחת מהן יש שלוש בחינות — ראש, תוך וסוף — ובסך הכול רמ"ג; והי' חסדים המגדילים משלימים לרמ"ח וכו',

וכמבואר במ"א ולכך נקי התורה והמצוות בשם דרך הוי' להיות שהן הדרך להמשכות שם הוי' בכל מדה וספיי כוי

כפי שמבואר במקום אחר. לכן התורה והמצוות נקראות "דרך הוי'", מפני שהן הדרך להמשכת שם הוי' בכל מדה וספירה וכו'.

וזהו עד יעבור עמך הי שע"י תורה ומצוות שלהם עוברים למעלה מעלה מבחי' שם הוי' עד שממשיכים שם הוי' כוי

וזהו "עד יעבור עמך הי": באמצעות התורה והמצוות שלהם הם עוברים למעלה מעלה מבחינת שם הוי', עד שהם ממשיכים את שם הוי' וכו'.

ועד יעבור הבי' הוא מלמעלה למטה ששם הוי' עובר עליהם ומגביה אותם כענין ארון נושאו נשא וכמבואר במ"א.

ו"עד יעבור" השני הוא מלמעלה למטה: שם הוי' עובר עליהם ומגביה אותם, בדומה ל"ארון נושאו נשא", כפי שמבואר במקום אחר.

42 ושרש ענין התפלה שהוא כמו הסולם וכו'. הנה ידוע בחי' סדר ההשתלשלות הנה בחי' נה"י שבעליון

נעשים מוחין לתחתון כמו נה"י דא"א מוחין לז"א ונה"י דז"א מוחין לנוק' כוי

שורש ענין התפילה, שהיא כמו הסולם וכו': ידוע שבסדר ההשתלשלות, נה"י של העליון נעשים מוחין לתחתון; למשל, נה"י של אבא ואמא נעשים מוחין לז"א, ונה"י של ז"א נעשים מוחין לנוקבא וכו'.

וזהו שרש ענין מלך עוזר שהוא בבחי' נה"י בלבד כוי וכ"ז הסדר לא נפיק לעולם מפני דא"א זווגייהו תדיר בשביל המשכת מוחין כוי

וזהו שורש ענין "מלך עוזר", שהוא בבחינת נה"י בלבד וכו'. סדר זה כולו אינו נפסק לעולם, מפני ש"אבא ואמא, הזיווג שלהם תמיד", כדי להמשיך מוחין וכו'.

אמנם אין נמשך מזה התענוג התדירי מוחין חדשים לגמרי רק לחדש את הישנות כמ"ש בע"ח

אולם מן התענוג התמידי הזה לא נמשכים מוחין חדשים לגמרי, אלא רק מוחין שמחדשים את הישנים, כמבואר בעץ חיים.

אבל התפלה הנקי' סולם כני'ל הוא הממשיך תוספת אורות ובחי' מוחין החדשים לגמרי וזהו בעטרה שעטרה לו אמו כוי

אבל התפילה, הנקראת סולם, כפי שהוזכר לעיל, היא הממשיכה תוספת אורות ומוחין חדשים לגמרי. וזהו [פירוש] "בעטרה שעטרה לו אמו" וכו'.

ויובן זה עד"מ מבחי' הלידה שאנו רואים שיש בלידה תוס' מוחין חדשים כי הנה המוח שבראש הגם שיורד הטפה ממנו נשאר המוח כמקדם

הדבר יובן באמצעות משל מן הלידה: אנו רואים שכלידה מתווספים מוחין חדשים. המוח שבראש, אף שטיפת הזרע יורדת ממנו, נשאר כפי שהיה,

ולא נחסר מאומה א"כ צ"ל שטפה זו חדשה היא מאשר נתוסף בהמוחין והוא דוקא אשר מוליד דבר חדש כולד הנוצר מן הטפה כוי וכמ"כ בזמן הלידה ממש שהאשה תלד הולד

ולא חסר ממנו דבר. אם כן, יש לומר שטיפה זו היא דבר חדש, שנוסף במוחין; ורק דבר זה מוליד דבר חדש, כמו הוולד שנוצר מן הטיפה וכו'. וכך גם בשעת הלידה ממש, כשהאשה יולדת את הוולד:

הנה האשה יושבת על המשכר והולד נוצר מרחמה שהוא נחשב מעצמות גופה ואין הולד יוצא מבחי' נה"י שהן הרגלים כפי סדר ההשתלשלות דנה"י דעליון נעשה מוחין לתחתון כוי

האשה יושבת על המשכר, והוולד נוצר ברחמה, שנחשב חלק מעצם גופה; והוולד אינו יוצא מבחינת נה"י, שהן הרגלים, לפי סדר ההשתלשלות, שבו נה"י של העליון נעשים מוחין לתחתון וכו'.

א"כ מזה הוראה שבשעת הלידה יש התחדשות מוחין חדשים אשר עדיין לא היו כלל ע"כ א"א שיבואו מבחי' נה"י

אם כן, מכאן ראייה שבשעת הלידה מתחדשים מוחין חדשים, שעדיין לא היו כלל; לכן אי אפשר שיבואו מבחינת נה"י,

כי המשכות מוחין חדשים א"א ע"פ סדר ההשתלשלות אלא למעלה מעלה מסדר ההשתלשלות לפי שהוא מחודש מעיקרו ובסדר ההשתלשלות אין כל חדש כוי

משום שהמשכות מוחין חדשים אינה אפשרית לפי סדר ההשתלשלות, אלא רק ממקום גבוה מאוד, הרכה למעלה מסדר ההשתלשלות, שכן היא חידוש מעיקרו; ובסדר ההשתלשלות אין כל חדש וכו'.

ויובן מזה דגם למעלה כן הוא דבחי' זווג תדירי דאוי"א שמהם סדר ההשתלשלות כידוע אין כל חדש בהמשכות מוחין חדשים לגמרי כוי

ומכאן יובן שכך הוא גם למעלה: בבחינת הזיווג התמידי של אבא ואמא, שמהם נמשך סדר ההשתלשלות, כידוע, אין כל חידוש בהמשכת מוחין חדשים לגמרי וכו';

ע"כ בא הסדר מבחי' נה"י דעליון לתחתון כוי אבל התפלה שראשו מגיע השמימה הנה היא הגורמת בחי' זיווג

לכן הסדר נמשך מבחינת נצח, הוד ויסוד של העליון אל התחתון וכו'. אבל התפילה, שראשה מגיע השמימה, היא הגורמת לבחינת זיווג

כמו בבחי' כח המוליד שבטפת דכורא שהוא למעלה מבחי' סדר ההשתלשלות וממשיך מוחין חדשים לגמרי כמבואר בפע"ח שבכל כוונת היחודים שבתפלה הוא לעורר הטפה דדכורא כוי

בדומה לבחינת הכוח המוליד שבטיפת הזכר, שהיא למעלה מבחינת סדר ההשתלשלות וממשיכה מוחין חדשים לגמרי, כמבואר בפרי עץ חיים, שבכל כוונות היחודים שבתפילה [המטרה] היא לעורר את טיפת הזכר וכו'.

והוא מבחי' המ"ן ג"כ דבירורי רפ"ח כוי כי הדם הוא הנפש ומהמאכל נעשה הטפה במוחין דנוק' בבחי' תוס'

והוא גם מבחינת המ"ן של בירורי רפ"ח וכו', שהרי "הדם הוא הנפש", ומהמאכל נוצרת הטיפה, במוחין של נוקבא, כתוספת;

דהיינו חדשים לגמרי כוי והן הן העטרות והכתרים ש נעשו מן התפלות כמ"ש למעלה בעטרה שעטרה לו אמו כוי.

כלומר, חדשים לגמרי וכו'. ואלה הם ממש העטרות והכתרים שנעשים מן התפילות, כמו שנכתב לעיל על "בעטרה שעטרה לו אמו" וכו'.

43 ובזה יובן ג"כ ענין מלך עומד ואגוסטוס יושב הנזכר ברבות בשלח פכ"כ כי הנה בחי' מלך עומד זהו כשנמשך ע"פ סדר ההשתלשלות שהוא ע"פ זיווג תדירי שאין כל חדש כוי בא ההשתלשלות מבחי' נה"י כני"ל

ובכך יובן גם עניינם של "המלך עומד ואגוסטוס יושב", הנזכרים במדרש רבה על בשלח, פרק [23]. שכן, הבחינה של "המלך עומד" היא כאשר האור נמשך לפי סדר ההשתלשלות, הנמשך מכוח זיווג תמידי, שאין בו חידוש, וכו'; ההשתלשלות באה מבחינת נצח, הוד ויסוד, כנזכר לעיל.

אבל אגוסטוס יושב זהו כשנמשך מלמעלה מסדר ההשתלשלות כמו קייס שהוא בחיי לידה דבעתיקא תליא

אבל "אגוסטוס יושב" הוא כאשר האור נמשך מלמעלה מסדר ההשתלשלות, כמו בקריעת ים סוף, שהיא בחינת לידה, שעליה נאמר שהיא "בעתיקא תליא";

והיינו שבבחי לידה לא בא השפע מבחי נה"י אדרבה הירכיים מצטננים כו' כ"א מבחי חג"ת כו'. כלומר, בבחינת לידה השפע אינו בא מבחינת נצח, הוד ויסוד – אדרבה, הירכיים מתקררות וכו' – אלא מבחינת חסד, גבורה ותפארת וכו'.

44 והנה עד"מ הקטן אינו מוליד מפני שאין לו כלי המוח בשלימות א"כ אנו רואים שגם בחי כח המוליד שממשיך מוחין

והנה, בדרך משל, קטן אינו מוליד, מפני שכלי המוח שלו עדיין אינו שלם. אם כן, אנו רואים שגם כוח ההולדה, שממשיך מוחין

חדשים תלוי בכלי המוח שאם אין המוח בשלימות לא יוליד ועד"ז שאר תיקון כל האברים שאם אינו בבחי שלם בכל אבריו לא יוכל להוליד וכדומה

חדשים, תלוי בכלי המוח: אם המוח אינו שלם, הוא לא יוליד. וכך גם בנוגע להתפתחות התקינה של שאר האיברים: אם אינו שלם בכל אבריו, הוא אינו יכול להוליד, וכיוצא בזה.

והנמשל מובן למעלה דהגם שהתפלה היא המשכת מוחין חדשים בבחי כח המוליד כנ"ל עכ"ז אם אין כלי המוח וכלי האברים שלמים בכל כחם א"א להמשיך מוחין חדשים בתפלה לבד

והנמשל מובן למעלה: אף שהתפילה היא המשכת מוחין חדשים בבחינת כוח ההולדה, כנזכר לעיל, בכל זאת, אם כלי המוח וכלי האברים אינם שלמים בכל כוחם, אי אפשר להמשיך מוחין חדשים באמצעות התפילה לבדה.

והענין הוא דעל ידי תורה ומצות נעשה בנין כל הגוף ברמ"ח אברים דמלכא כנ"ל ואח"כ יוכל להיות והענין הוא שעל ידי התורה והמצוות נבנה הגוף כולו, ברמ"ח איברי המלך, כנזכר לעיל; ואחר כך יכולה להיות

המשכת אורות ומוחין חדשים על ידי התפלה והעיקר במצות ת"ת שהוא בחי המוחין עצמן כו' וכ"ז ממשיכים ישראל בתורה ובמצות כנ"ל.

המשכת אורות ומוחין חדשים על ידי התפילה. ועיקר הדבר הוא מצוות תלמוד תורה, שהיא בחינת המוחין עצמן וכו'; ואת כל זה ממשיכים ישראל באמצעות התורה והמצוות, כנזכר לעיל.

45 והנה בכל ששת ימי המעשה נבנה בנין הגוף שהוא כל האורות והכלים ברמ"ח אברים ע"י תורה ומצות שעושין כנ"ל

והנה, בכל ששת ימי המעשה נבנה מבנה הגוף — הכולל את כל האורות והכלים שברמ"ח האיברים — באמצעות התורה והמצוות שמקיימים, כפי שהוזכר לעיל;

אבל עדיין נשאר האור באצילות בלבד ולא בא לידי גילוי והגם שעל ידי התפלה שבחול נמשך גם כן מוחין ואורות חדשים לגמרי כנ"ל

אבל האור עדיין נשאר בעולם האצילות בלבד, ולא הגיע לידי גילוי. ואף שעל ידי תפילת ימי החול נמשכים גם מוחין ואורות חדשים לגמרי, כפי שהוזכר לעיל,

אבל הכל בבחינת האצילות בלבד ולא בא לידי גילוי ממש ולכן אומרים אשר קדשנו במצותיו שעדיין היה בהעלם במוחין עד"מ התעוררות הטפה במוח עדיין כו'

אבל כל זה הוא בבחינת האצילות בלבד, ולא הגיע לידי גילוי ממש. לכן אומרים "אשר קדשנו במצותיו", שכן הדבר עדיין היה בהעלם בתוך המוחין, בדומה להתעוררות הטיפה כשהיא עדיין במוח, וכו'.

אבל בשבת עיקר הזיווג לחדש ממש היינו שמתגלה למטה ממש וזהו וקראת לשבת עונג כו' וכמ"ש אז תתענג על הויה למטה בבחי' גילוי ממש וע"כ אומר במצותיך לנוכח כו'

אבל בשבת מתרחש עיקר הזיווג, שמביא לידי חידוש ממש; כלומר, הדבר מתגלה ממש למטה. וזהו "וקראת לשבת עונג" וכו', וכמו שכתוב: "אז תתענג על הויה" — למטה, בבחינת גילוי ממש. לכן אומרים "במצותיך", בלשון נוכח, וכו'.

ועיקר ההפרש בין חול לשבת שבחול כתיב בעטרה שעטרה לו אמו מבחי' אימא עילאה שהוא בבחי' או"ח למעלה ואינו יורד ובא למטה כנ"ל בענין ההפרש שבין חכמה לבינה כו'

ועיקר ההבדל בין ימי החול לשבת הוא שביום חול נאמר "בעטרה שעטרה לו אמו", מבחינת אימא עילאה, שהיא בבחינת אור חוזר העולה למעלה ואינו יורד ומגיע למטה, כפי שהוזכר לעיל בענין ההבדל בין חכמה לבינה וכו'.

אבל בשבת בחינת אבא שיורד מלמעלה למטה בבחי' או"י וכמ"ש מקראי קדש בחינת ההמשכה מלמעלה למטה כו' וכמ"ש במ"א:

אבל בשבת זו בחינת אבא, שיורד מלמעלה למטה בבחינת אור ישר, וכמו שכתוב "מקראי קודש" — בחינת ההמשכה מלמעלה למטה וכו', וכפי שמבואר במקום אחר.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/beshalach/1

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק